

[**Ministeren for handel, industri og søfart.**] som i en koncessionsløs periode kun ville blive begrænset gennem den såkaldte udbyttebegrænsningslov, hvis bestemmelser jo er det høje ting bekendt, og disse bestemmelser er altfor lemfældige og gør egentlig slet ikke den såre utilfredsstillende lov for tjent til navnet „udbyttebegrænsningslov“.

Når dette var fuldt gennemtænkt, måtte det stå klart, at samfundets og forbrugernes interesser varetoges bedst ved, at man forhandlede sig frem til en ny koncessionsordning. Man kunne spørge, om det da ikke var muligt at nøjes med en 1-årig forlængelse af koncessionen efter de sædvanlige linier. Efter de forhandlinger, der var ført, var det sagt meget klart, at fabrikkerne ikke ville gå ind herpå, og på dette punkt tror jeg også det må indrømmes, at hele det betydelige rationaliseringsarbejde, der forestår, faktisk forudsætter en langsigtet ordning. Rationaliseringsprojekterne vil delvis have eksperimentets karakter og kan for norges vedkommende først bevise deres rentabilitet efter nogle års forløb, og ordningen må da svare hertil, hvis man ønsker denne rationalisering fremmet, som jo i det lange løb, sådan som koncessionen nu bliver, må blive til fordel for forbrugerne og give anledning til lavere sukkerpriser, end man ellers ville have været i stand til at holde. Det var på hele denne baggrund, som jeg her har søgt at ridse op, at forhandlingerne førtes, det var på denne baggrund, man nåede frem til forliget. Og hvorledes blev så dette forlig?

Jeg kan rolig sige, at forliget ikke blev tilfredsstillende. Det blev ikke tilfredsstillende for regeringen, og såvidt jeg har forstået partiernes stilling i rigsdagsudvalget, ej heller tilfredsstillende for partierne. På den anden side må man ikke have den opfattelse, at forhandlingerne var resultatløse, og at der ikke på den samfundsmæssige linie blev opnået forbedringer. Det blev der afgjort. Jeg skal nævne enkelte af de strids spørgsmål, der i særlig grad gjorde sig gældende under forhandlingerne.

Et af de store strids spørgsmål var de såkaldte B-produktioner, sideproduktionerne. Fra regeringens side og, såvidt jeg forstod det, også fra rigsdagspartierne side fremhævede man under forhandlingerne det synspunkt, at disse sideproduktioner måtte afgive en andel af deres overskud til at støtte sukkerproduktionens økonomi. Dette synspunkt underbyggede man med en almindelig driftsøkonomisk betragtning, som vel gælder i næsten alle private virksomheder, gående ud på, at hvis man har forskellige

produktioner indenfor samme virksomhed, så kan nogle produktioner til visse tider gå godt, andre mindre godt, og de lønnende produktioner må så støtte de mindre lønnende, sådan at virksomhedens økonomi betragtes som en helhed. Udfra disse betragtninger fandt vi det rimeligt, at man af sukkerfabrikkernes sideproduktioner afgav en vis del af overskuddet til prisreguleringsfonden, sukkerfondens afløser, som skal have den opgave at virke billiggørende på sukkeret til de danske forbrugere. Sukkerfabrikkerne havde et andet syn på dette forhold og mente, at de burde bevare deres fuldstændige og frie rådighedsret over B-produktionernes overskud. Jeg bør måske nævne, hvad B-produktionerne består af. De såkaldte B-aktiver består af en række byejeendomme og en række landejeendomme, et antal skibe, frøavl, sukkersaftproduktion og en lang række mindre produktioner af stærkt varierende betydning. Løsningen på problemet blev den, at man delte produktionerne i to grupper, hvoraf den ene helt og fuldt skulle falde ind under sukkerordningen, sådan at de overskud, der måtte fremkomme af disse produktioner, helt og fuldt skulle gå til sukkerets billiggørelse, hvorimod den anden gruppe af B-produktionerne ligeså helt og fuldt skulle falde udenfor sukkerordningen. Dette var jo en udpræget kompromisløsning, der imidlertid gav samfundet det samme, som hvis man havde fastslået, at en eller anden procentdel af overskuddet af samtlige B-produktioner skulle være tilfaldet sukkerfabrikkerne; resultatet ville være blevet nøjagtig det samme. De B-produktioner, der overgik til ordningen, var visse byejeendomme, det var skibe — som havde indtjent betydelige overskud — og endelig sukkersaft fremstillingen, der jo har været et af de allervigtigste aktiver udenfor sukkerordningen for fabrikkerne. Man kan i hvert fald ikke betegne denne løsning som nogen foræring til sukkerfabrikkerne.

Et andet hovedstrids spørgsmål var den såkaldte „særkonto“. Under koncessionsordningen har fabrikkernes udbyttebetaling været stærkt begrænset. Ikke desto mindre er der ved de sideproduktioner, jeg lige har nævnt, indtjent betydelige millionbeløb. Det var om disse beløb, omkring en snes millioner kroner, der stod en betydelig strid. Fra selskabernes side hævdede man, at disse penge juridisk absolut måtte være selskabernes og altså aktionærernes ejendom, og at de måtte have lov til frit at disponere over dem. Denne juridiske adkomst til pengene kunne man ikke bestride. Går man